

საქართველო GEORGIA

გარემოს დაცვისა და
სოფლის მეურნეობის
საინჟინრო

MINISTRY OF ENVIRONMENTAL
PROTECTION AND AGRICULTURE
OF GEORGIA

N 8398/01
02/09/2020

8398-01-2-202009021027

სს „კავკასიის ქარის კომპანია“

მის: ქ. თბილისი, მთაწმინდის რაიონი,
მედეა (მზია) ჯუღელის ქ. N10

თქვენ მიერ გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილების მიღების მიზნით წარმოდგენილ „კასპის ქარის ელექტროსადგურის (დაგეგმილი სიმძლავრე 54 მგვტ.) მშენებლობისა და ექსპლუატაციის, 110 კვ ეგზ-ის გაყვანის და 110 კვ ქვესადგურის განთავსების“ გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშთან დაკავშირებით, მიმდინარე ადმინისტრაციული წარმოების - ექსპერტიზის ჩატარების პროცესში, გამოიკვეთა შემდეგი საკითხები, რომლებიც დაზუსტებას და დამატებითი ინფორმაციის წარმოდგენას საჭიროებს:

- გზმ-ის ანგარიშში (თავი N3. პროექტის ალტერნატიული ვარიანტები) განხილულია ქარის ელექტროსადგურის განთავსების რამდენიმე ალტერნატიული ტერიტორია (ქუთაისი, რუსთავი, თბილისი და კასპი). თითოეულ მათგანს მინიჭებული აქვს ფრინველთათვის მნიშვნელოვანი არეალის სტატუსი (საშუალო, მნიშვნელოვანი და ნაკლები), თუმცა გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი არ არის, რის საფუძველზე მოხდა აღნიშნული სტატუსების განსაზღვრა. ასევე, გზმ-ის ანგარიშში არ არის დასაბუთებული თუ რატომ მოხდა კვერნაკის ქედის შერჩევა, როდესაც საპროექტო ტერიტორია წარმოადგენს საერთაშორისო დონეზე მრავალმხრივ აღიარებულ ფრინველთათვის სპეციალური კონსერვაციული მნიშვნელობის მქონე ტერიტორიას;
- გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი ფრინველთა კვლევა ჩატარებულია პროფესიონალი ორნითოლოგის მიერ ოთხივე სეზონის განმავლობაში, სხვადასხვა ვადებში და სხვადასხვა მართებული კვლევის მეთოდების გამოყენებით. გზმ-ის ანგარიშის მიხედვით, სავსე სამუშაოების დროს შეგროვებული მასალისა და ლიტერატურული მონაცემების მიხედვით, საპროექტო ტერიტორიაზე და მის შემოგარენში გვხვდება 124-მდე სახეობის ფრინველი. ამ ფრინველთაგან 79%-ზე მეტის არსებობა საკვლევ ტერიტორიაზე დადასტურდა 2018-2019 წლებში განხორციელებული სავსე კვლევების დროს, რაც კარგად ჩატარებულ სავსე კვლევებზე და აღნიშნული ტერიტორიის მრავალფეროვან ავიფაუნაზე

მიუთითებს. მიუხედავად ამისა, გზმ-ის ანგარიშში მითითებულია, რომ ორნითოლოგიური თვალსაზრისით საპროექტო ტერიტორიის მნიშვნელობა **საშუალოა** და აღნიშნულ ტერიტორიაზე მობუდარი და მოზამთრე ორნითოფაუნა შეიძლება ღარიბად ჩაითვალოს, მაშინ როდესაც აღნიშნული ტერიტორია საერთაშორისო დონეზეა აღიარებული, როგორც გადაშენების პირას მყოფ ფრინველთა სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანი ტერიტორია.

- გზმ-ის ანგარიშის მიხედვით, ქარის ელექტროსადგურის მშენებლობისთვის შერჩეული ტერიტორია მდებარეობს მნიშვნელოვანი მიგრაციული მარშრუტების, შეჩერების ან დასვენების ადგილების გარეთ და არ წარმოადგენს ფრინველთათვის მნიშვნელოვან ტერიტორიას. მთავარ არგუმენტებად კი მოყვანილია ავტორის მიერ მომზადებული საქართველოს ტერიტორიაზე მიგრანტი ფრინველების მნიშვნელოვანი მარშრუტების რუკა (სურათი 6-31; 6-32; 6-33, გვ. 317&318, ტომი I), თუმცა სურათი 6-32-ის მიხედვით, ფრინველთა ძირითადი სამიგრაციო მარშრუტები უშუალოდ კვერნაკის ქედის აღმოსავლეთ ნაწილზე გადის, რაც თავის მხრივ ზრდის გადამფრენ მტაცებელი ფრინველების საპროექტო არეში მოხვედრის შანსს. შესაბამისად ზემოაღნიშნული საკითხი საჭიროებს დაზუსტებას;
- დასაბუთებას საჭიროებს, თუ რატომ იქნა შეტანილი ფასკუნჯი და ბექობის არწივი როგორც PM გავლით გადამფრენის (ფრინველი საკვლევ ტერიტორიაზე რეგულარულად გვხვდება სეზონური გადაფრენისას, წარმოდგენილია ძირითადად შემოდგომაზე და გაზაფხულზე) და OV – შემთხვევითი ვიზიტორის (ფრინველი საკვლევ ტერიტორიაზე დაფიქსირებულია მხოლოდ რამდენჯერმე, მისი გავრცელების ჩვეული დიაპაზონი ძალიან დაშორებულია საპროექტო ტერიტორიიდან) სტატუსით, როდესაც ცნობილია, რომ ფასკუნჯის რამდენიმე წყვილი ბუდობს კვერნაკის ქედზე (Paposhvili et al. 2016; Abuladze 2013; Galvez et al. 2005; birdlife 2002) და ფასკუნჯის შემთხვევაში კვერნაკის ქედზე მის ბუდობას მოცემულ კვლევაში თვითონ ავტორიც ადასტურებს. ანგარიშის თანახმად, ფასკუნჯის ბუდე კასპის ქარის ელექტროსადგურიდან 2-3 კმ-ში მდებარეობს, ხოლო ფასკუნჯი საპროექტო ტერიტორიას არ იყენებს, ხოლო შემთხვევით საპროექტო ტერიტორიაზე შემოსვლის დროს კი ის მეტწილად 200-300 მეტრის სიმაღლეზე დაფრინავს და იშვიათად ჩამოდის 100 მეტრამდე. საერთაშორისო კვლევებით კი დადასტურებულია, რომ ფასკუნჯები საკვების მოსაპოვებლად ყოველდღიურად ბუდიდან რამდენიმე ათეულ კმ-ზეც კი მიდიან (Gradev et al. 2012), ხოლო ფრენის სიმაღლე, გარდა ფრინველის სურვილის/მიზნებისა, დამოკიდებულია გარემო ფაქტორებზე (მაგ. რელიეფზე და ამინდზე) და შესაბამისად, შეუძლებელია რაღაც კონკრეტული სიმაღლის წინასწარ განსაზღვრა. გზმ-ის ანგარიშში მითითებულია, რომ საპროექტო ტერიტორიის სიახლოვეს იგეგმება შპს „ჩალიკ ჯორჯია ვინდის“ (ნიგოზა) და შპს „ამპერაქს ენერჯი ჯორჯიას“ ქარის ელექტროსადგურების მშენებლობა. აღნიშნული პროექტების განხორციელების შედეგად მივიღებთ კუმულაციურ ზემოქმედებას, რამაც შესაძლოა გამოიწვიოს ფასკუნჯსა და ბექობის არწივზე უარყოფითი ზემოქმედება. საკვლევ ტერიტორიაზე მაქსიმალური სიზუსტით არის აღრიცხული ფრინველთა მრავალფეროვნება, თუმცა კვერნაკის ქედი წარმოადგენს ერთიან ბუნებრივ

კომპლექსს, შესაბამისად საჭიროა კვერნაკის ქედის დეტალური შესწავლა და ამ ტერიტორიაზე ფასკუნჯის და ბექობის არწივის ყველა მოქმედი ბუდის გამოვლენა;

- გზმ-ის ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს ქარის ტურბინების განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები shape ფაილებთან ერთად (მათ შორის ისეთი ალტერნატივა, რომელიც არ კვეთს ფრინველთათვის მნიშვნელოვან ტერიტორიებს).

გაცნობებთ, რომ ზემოაღნიშნული საკითხების დაზუსტებამდე, სამინისტრო მოკლებულია შესაძლებლობას გასცეს გარემოსდაცვითი გადაწყვეტილება.

ნინო თანდილაშვილი

მინისტრის მოადგილე

